LIBISzine

HET LIBIS MAGAZINE ▪ MEI 2012 ▪ NUMMER 3

De kracht van digitale chaos

Zwitserse innovatie in data preservatie

ECB: partner van LIBISnet

LIBISnet: gisteren, vandaag en morgen

Terugblik op 2011: door de ogen van 11 partners

VOORWOORD

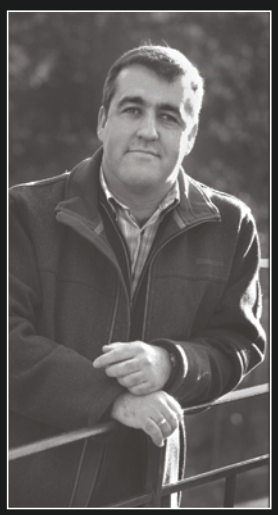

In deze derde editie van LIBISzine staan we even stil bij het 35-jarig bestaan van LIBISnet. U verneemt meer over het ontstaan en de evolutie van LIBISnet in een gesprek tussen de generatie die aan de wieg van het netwerk stond en de huidige generatie. Het werd een leerrijke dialoog die we graag met u delen.

We maken ook tijd om terug te blikken op 2011. 11 partners van LIBISnet vertellen u welke indruk het voorbije jaar op hen maakte en welke hun verwachtingen voor 2012 zijn.

Daarnaast hadden we een gesprek met de twee hoofdbibliothecarissen van de European Central Banc: Dorothea Scherzer en Saskia Scharz de Kong. Zij vertellen ons over hun recente toetreding tot LIBISnet en hoe zij onze samenwerking tot hiertoe ervaarden.

We nodigen u uit mee een kijkje te nemen aan de universiteit van Zurich die op een innoverende manier met research data omspringt. Rosa Matthys, coördinator centraal catalogiseren bij Bibnet, las voor ons het boek ‘Everything is miscellaneous.’ van David Weinberger. Zij licht toe waarom deze lectuur zo interessant is voor de bibliotheekwereld. Zo krijgt u in een paar pagina’s de essentie van dit boek aangereikt.

Ik wens u alvast inspiratievolle momenten met deze nieuwe LIBISzine.

Jo Rademakers
Hoofd LIBIS

INHOUD

INFORMATIE 1

LIBIS nieuws

INSPIRATIE 2

- ‘Everything is miscellaneous.’ door Rosa Matthys

INNOVATIE 5

- Durable preservation of research data

INTERACTIE 7

- European Central Bank: partner van LIBISnet
- Twee generaties over LIBISnet: gisteren, vandaag en morgen

IN TEAM 15

- Bloemen voor Ludo

LIBISnet 16

- Terugblik op 2011
- Het jaar in vogelvlucht

Lirias live!

KU Leuven wil haar onderzoekers stimuleren om in Open Access te publiceren omwille van de vele voordelen: onderzoeksresultaten worden niet alleen sneller maar ook breder verspreid. Daarenboven worden ze frequenter geciteerd. LIBIS ondersteunt deze actie ten volle en creëerde ondermeer een nieuwe zoekinterface voor publicaties van KU Leuven. De Lirias-zoekbox kan gemakkelijk in webpagina's geïntegreerd worden. Dit komt de toegang tot de onderzoeksoutput alleen maar ten goede.

Meer info op http://bib.kuleuven.be/ub/doelgroep-onderzoek/open-access .

CAG live!

Het Centrum voor Agrarische Geschiedenis heeft gekozen voor Heron, een dienst die LIBIS aanbiedt voor collectiebeheer en ontsluiting. De collectie kan online geraadpleegd worden via www.hetvirtueleland.be.

Deze website bevat verschillende onderdelen, zoals informatieve pagina's, afbeeldingen uit hun collectie (beeldbank), bijhorende verhalen en de thesaurus uit het vroegere "Uitgelicht & Toegelicht" project (Werktuigen). De website is gebaseerd op de Omeka-software waarvoor LIBIS de nodige ondersteuning levert.

Alma Release 5

Begin 2012 heeft de nieuwe partner release van Alma plaats gevonden. Hiermee kreeg de eerste productieversie van deze software concreet vorm, er volgde een drie dagen durende opleiding waarna de testers Alma onder de loep namen. De taak van de testgroep bestaat erin fouten te rapporteren en na te gaan wat er eventueel nog ontbreekt om een goede en volledige dienstverlening aan de eindgebruikers te garanderen.

Vanaf de zomer worden de IBL- en consortiummogelijkheden van Alma, onontbeerlijk in de context van LIBIS en de aangesloten bibliotheken, verder ontwikkeld en getest. De eerste testconversies zullen in het najaar doorgaan.

Het web en de bib

We leven in een tijd waarin verandering zowat de enige constante is. Het internet speelt hierin een gigantische rol. In z'n boek 'Everything is miscellaneous' heeft David Weinberger, het over de reusachtige omwenteling die het web in de bibliotheek-wereld veroorzaakte. Over zijn bevindingen hadden we een gesprek met Rosa Matthys, coördinator centraal catalogiseren bij Bibnet.

Hoe zou je de inhoud van het boek samenvatten?
De auteur wil aantonen welke impact het internet heeft op het aanbod en de ordening van kennis. Het is dan ook niet toevallig dat hij z'n boek aan bibliothecarissen heeft opgedragen. Zij zijn van oudsher experts in het toegankelijk maken van informatie in de fysieke wereld. Met de komst van het internet wordt ontsluiting van informatie in de digitale wereld echter niet langer beperkt tot een kleine groep mensen. Je krijgt een 'authority shift'. Voortaan bepaalt de massa mee welke informatie toegankelijk gemaakt wordt. Met als gevolg dat de bibliotheek, inclusief de bibliotheek-catalogus, niet langer de plekken zijn waar de zoektocht naar informatie begint.

David Weinberger heeft het over verschillende manieren van informatie ordenen. Over welke heeft hij het precies?
Hij onderscheidt drie manieren van ordenen. De eerste is de ordening in de fysieke wereld. Elk van ons doet dit spontaan omdat organisatie ons leven nu eenmaal efficiënter maakt. Denk maar aan het rangschikken van je kleren in de kleerkast, het bestek in de lade of het ordenen van boeken op planken. Alles heeft een plaats. Datgene wat je niet op een bepaalde plek kunt onderbrengen, dat is 'de rest' of valt in de 'miscellaneous' categorie.

De tweede manier van ordenen is voor David Weinberger het toevoegen van metadata aan de bronnen. Een klassiek voorbeeld hiervan zijn de steekkaarten in bibliotheken. Via de naam van de auteur, de titel en onderwerpen worden extra 'toegangspunten' tot de informatie gecreëerd. Maar ook hier blijven er fysieke beperkingen.

De derde ordeningsmethode is deze van de digitale content en digitale metadata. In deze categorie zijn er geen fysieke beperkingen meer. Het informatieaanbod is hier onbeperkt. In de wereld van gedrukte informatie had dit soort aanbod nooit uitgegeven kunnen worden.

In de digitale wereld zijn er ook geen vaste regels om informatie te ontsluiten. Eén bron kan op honderden plaatsen ingedeeld worden en de metadata kunnen zo uitgebreid zijn dat het onderscheid tussen content en metadata komt te vervallen. Alles is inderdaad 'miscellaneous' geworden. De auteur verwijst er ook naar als 'digital disorder'.

Wat betekent deze 'disorder' in de praktijk?
Uiteraard heeft dit de manier van werken in de bibliotheek helemaal veranderd. Maar deze disorder vraagt ook een heel andere houding van de gebruiker. Waar in de fysieke wereld de kennis gefilterd en geordend aan de man/vrouw gebracht wordt (uitgeverijen en bibliotheken beslissen wat en hoe het aangeboden wordt), moet de gebruiker in de digitale orde zelf keuzes maken in het immense aanbod. Hij moet veel actiever optreden. De auteur vat het mooi samen: 'Deciding what to believe is now our burden.'

Hoe kan die gebruiker binnen die jungle van informatie gefundeerde keuzes maken?
De beste manier om dit te doen is via metadata die van verschillende partijen komen: auteurs, experten én eindgebruikers. David Weinberger gelooft erg in de kracht van sociale media, blogs, wiki's, tagging, reviews en aanbevelingen door gebruikers. Hij illustreert dit aan de hand van talrijke voorbeelden waarvan de meest gekende Wikipedia is, de encyclopedie die informatie van iedereen voor iedereen gratis tot in de huiskamer brengt.

Welke impact heeft het internet binnen jouw vakgebied (catalografie)?
Vandaag verwacht het publiek dat zoeken in een bibliotheekcatalogus minstens zo eenvoudig is als zoeken via Google, Wikipedia, Spotify…

Dit maakt dat we een eindproduct krijgen dat inhoudelijk rijker is en nog meer ten dienste staat van de gebruiker.

Catalogiseren evolueert steeds meer naar het eindredigeren van metadata die door anderen aangereikt zijn. In plaats van te creëren ga je meer controleren. Je checkt de relevantie van de toegangspunten (auteursnamen, titels van "werken") en je voegt in bepaalde gevallen ook content toe. Het inhoudelijke wordt belangrijker dan een louter formele omschrijving van de publicatie. En dat op zich is een positieve evolutie.

Met het internet vielen de fysische beperkingen om ideeën en informatie op te slaan weg. Wat betekent dit voor de bibliotheek?
Er zijn niet alleen veel meer mogelijkheden om de fysieke collectie te ontsluiten.

'Catalogiseren evolueert steeds meer naar het eindredigeren van metadata die door anderen aangereikt zijn.'

De grote zoekmachines creëren verwachtingspatronen waar de huidige bibliotheekcatalogi nog niet altijd aan kunnen voldoen. Men verwacht ook dat de content meteen beschikbaar is, dat deze snel, eenvoudig, gratis en met linken naar andere relevante content komt.

Hoe zie jij de rol van de catalograaf verder evolueren?
Het internet maakt het catalogiseren boeiender en rijker. Waar het vroeger een geïsoleerde activiteit of hooguit een netwerkgebeuren was, kan het catalogiseren nu in samenwerking met andere metadata-gemeenschappen (vb. uitgevers, boekhandels, tijdschriften…) gebeuren.

De collectie is ook veel ruimer geworden dan enkel de fysieke bronnen. Zolang niet alles gedigitaliseerd is, moet de fysieke collectie via extra metadata ontsloten worden zodat ze ook op het web gevonden kan worden.

In de digitale wereld is metadata oneindig: metadata van professionals en van gebruikers, metadata die verder gaan dan de traditionele catalografie en die verrijkt worden met inhoudstafels, reviews, samenvattingen, covers, fulltext, afbeeldingen enz.

Deze evolutie betekent ook dat bibliotheken zich organiseren om een digitale bibliotheek aan te bieden. De democratische toegang tot boeken, film, muziek,… mag niet verloren gaan. Voor de gebruiker betekent dit wel dat hij veel meer informatie te verwerken krijgt. Hier kan de bibliotheek hem als gids een meerwaarde bieden.

De auteur toont aan hoe we vroeger informatie netjes klasseerden. Alles had een plaats. Met het internet kwam de chaos of disorder. Volgens David Weinberger is dit een 'power of disorder'. Hoe zie jij dit?
Er gaat van deze wanorde inderdaad een kracht uit. Alles kan nu door iedereen overal geplaatst worden en dat maakt dat de kans om iets te vinden groter is geworden. De kritiek die je wel eens hoort is dat de informatie hierdoor minder betrouwbaar is, dat je door de bomen het bos niet meer ziet, dat er minder orde is omdat er geen uniforme woordenschat gebruikt wordt…

Dé vraag is of je ook alles wilt of moet vinden als er over een onderwerp duizenden bronnen beschikbaar zijn. Waar het vandaag op aankomt is snel en goed te kunnen filteren binnen dat ruime aanbod. Hierin is een belangrijke taak voor bibliotheken weggelegd. Ik zie onze rol steeds meer evolueren als een curator die kwalitatieve en relevante bronnen zichtbaar maakt naar de massa toe.

Andere spelers zoals Google nemen die rol van curator maar al te snel op. Dit gebeurt automatisch met sorteeralgoritmes in combinatie met een menselijke component. In 'The Filter Bubble' beschrijft Eli Pariser hoe Google gepersonaliseerde zoekresultaten aanbiedt op basis van bijgehouden zoekopdrachten. Dit houdt een gevaar in. ▸

Op deze manier worden resultaten gefilterd en begint het internet ons af te snijden van afwijkende meningen en conflicterende standpunten. Er ontstaat dus een belangrijke nieuwe vraag. Wat is het effect als we ons met z'n allen laten leiden door één grote commerciële partner? Wat is het gevolg als iedereen zich gaat baseren op de eerste drie Google-resultaten? Want laten we niet vergeten dat er geld betaald wordt om in de eerste drie resultaten te verschijnen...

Wat is volgens jou het grootste verschil tussen de metadata van 'eigenaars' t.o.v. die van 'gebruikers'?
Metadata van gebruikers voldoen aan andere behoeften dan die van de 'eigenaars of bibliotheekmedewerkers'. Zij worden dikwijls impulsief toegekend, kunnen subjectief of gevoelsmatig zijn en leunen qua inhoud en woordenschat dichter aan bij het zoekgedrag van het publiek.

De metadata van de bibliotheek zijn beredeneerde en vooraf gedefinieerde termen. Bibliotheekmedewerkers gebruiken dezelfde codes voor dezelfde onderwerpen of namen. In bibliotheekcatalogi worden synoniemen uitgesloten zodat alles met hetzelfde onderwerp ook dezelfde term krijgt en de publicaties bijgevolg zo goed mogelijk gegroepeerd worden.

De metadata van de gebruikers zijn minder bruikbaar voor dit soort groeperingen tenzij de kritische massa zo groot is dat er en soort machinelogica kan gebruikt worden om synoniemen te detecteren. Intussen weten we dat het aantal gebruikers die metadata aan catalogi toevoegen een minderheid is. Toch doet dit niets af aan het belang van die metadata. Of ze nu van gebruikers of eigenaars komen; ze vullen elkaar aan.

'Ik zie onze rol steeds meer evolueren als een curator die kwalitatieve en relevante bronnen zichtbaar maakt naar de massa toe.'

Hoe denk jij dat we informatie in de toekomst het best kunnen organiseren?
Ik denk dat niemand hierop een antwoord kan geven. Vandaag is iedereen auteur, uitgever, catalogiseerder. Twitter, blogs, sociale netwerken, … bevatten ook informatie. Het organiseren van informatie is een uitdaging geworden die het menselijk kunnen overstijgt. We moeten ons hiervan bewust zijn en keuzes durven maken over hoe we hier het best mee omgaan.

Welke toegevoegde waarde heeft catalografie binnen de digitale bibliotheek?
De waarden zoals consistentie, unieke identifiers (voor auteurs, werken, onderwerpen,…), filtering, kwaliteitsbewaking, … blijven ervoor zorgen dat de metadata gestroomlijnd worden en dat er zinvolle linken op het web mogelijk zijn. Een voorbeeld is het VIAF-project (http://viaf.org/) dat de authority bestanden van een aantal grote bibliotheekinstellingen samenbrengt tot één virtuele authority file die beschikbaar is voor toepassingen op het web. Dit soort projecten zijn een belangrijke stap in de richting van het semantisch web.

Wat heeft jou vooral getroffen in dit boek? Welke inzichten heeft het jou vooral gegeven? Waarom zou je deze lectuur aanraden?
Dat voor mensen die in een digitale context opgegroeid zijn, ordenen binnen de digitale of de fysieke wereld twee verschillende zaken zijn. De oudere generatie probeert in de digitale wereld orde te scheppen zoals ze dat in de fysieke wereld gewoon is te doen. We slepen digitale bestanden naar mappen. We ordenen deze mappen hiërarchisch. Zo denken we orde te scheppen maar laten we tegelijkertijd mogelijkheden van het digitale verloren gaan.

Daarom raad ik het boek 'Everything is miscellaneous' ook aan iedereen aan. Vijf jaar na publicatie is het boek nog steeds relevant en niet achterhaald. De auteur schetst op een inzichtelijke manier hoe informatie door de eeuwen heen toegankelijk gemaakt werd. Bibliotheken hebben hierin een belangrijke traditie en worstelen vandaag met de vraag hoe het verder moet met hun sector in dit digitale tijdperk. David Weinberger is echter optimistisch en gelooft in de sterktes van het internet.

Het goede nieuws is dat er ondertussen in januari 2012 een nieuw boek van de auteur is uitgekomen: 'Too big to know: rethinking knowledge now that the facts aren't the facts, experts are everywhere, and the smartest person in the room is the room.' Deze keer heeft hij het niet zozeer over het gewijzigde concept van informatie, maar over het gewijzigde concept van "kennis". Ik kijk er alvast naar uit om het te lezen.

Durable preservation of research data

Durable preservation of research data is a hot topic and one of the focus points at the university of Zurich. Matthias Töwe, Head Digital Curation at the library of ETH Zurich, shares with us some valuable insights on this subject.

You are leading a project on the preservation of research data. How would you describe this project?
On behalf of ETH Zurich, its main library ETH-Bibliothek is carrying out a project on Digital Curation. The focus is on the preservation of research data including raw data and any derived material which is considered worthy of preservation. On a parallel track, the project addresses the need to preserve unique digital objects from the libary (born digital and digitized) as well as administrative records which are deposited with ETH-Archives and also form part of the ETH-Bibliothek.

What are the needs of the researchers when it comes to preservation of research data? How did you gather the information?
To get an accurate overview of the needs of our researchers we conducted an online survey with all research groups of ETH Zurich.

'The dominating assumption still is that data just needs to "be there" in order to be usable.'

We reminded addressees by telephone or in person and conducted informal interviews which helped us to conclude the survey with responses from 80% of all groups.

In many cases, researchers did not clearly distinguish between a more or less managed storage of their data and long term preservation. The dominating assumption still is that data just needs to "be there" in order to be usable. Researchers' main objective is to keep relevant data available for re-use within their group, e.g. for next generations of doctoral students, and to fulfill the requirements of good scientific practice in order to have their raw data revisited if publications are challenged. Therefore they are particularly interested in keeping datasets, which were published together with a scientific article or were used in its preparation, available.

Is there a difference in what they expect depending on the discipline they are working in? Is there any hesitation amongst researchers?
Although ETH Zurich is a technical university with a clear focus on natural sciences and technology, there are huge differences between the disciplines. They are often due to the methods used. Most obviously, requirements differ between researchers who work with samples which can easily be reproduced and re-analyzed. Other groups observe natural phenomena over very long periods of time, e.g. climate and weather research, seismic measurements or the continuous monitoring of animal and/or plant populations. In the latter groups there is usually a much higher awareness that data needs to be preserved in an accessible form.

From a more technical point of view, file formats used differ from discipline to discipline and sometimes literally from measuring device to measuring device. ▶

There are of course concerns that long term preservation might put additional burden on researchers and their daily work. Therefore ease of use and a clear added value for long term preservation will be critical for its acceptance.

Another concern is confidentiality. In many cases, researchers do not want to make any data publicly available until they have published their own articles. Others would at least like to know who uses their data to ensure that it is re-used in a scientifically sound way and that they are properly credited for this re-use. Finally, some groups are bound by contracts and cannot reveal any data to a third party.

These are serious concerns. Our response is to convince researchers that long term preservation does by no means require them to make their data openly available.

How long do researchers want their data to be kept? How does this vary per data type?
With respect to both data volume and to the number of people concerned the first interest is in keeping data long enough to fulfill ETH Zurich's guidelines on good scientific practice. In most disciplines a retention period of 10 years is considered appropriate.

Unlimited long term preservation is an issue mainly for data which were published or referred to from publications and should remain available and for long term studies and observations as mentioned above.

How do you manage to meet all these expectations?
We are aware that we will not be able to satisfy all expectations. Our aim is to provide a limited number of workflows and tools which are flexible enough to accomodate the most common needs with a high degree of automation. However in the long run, we are aware that in order to improve preservation readiness early in the data lifecycle, consulting will be an important part of our work. We are committed to share our expertise and experience in this area.

What is the data management policy at the ETH-library? How did you develop it?
Currently the ETH-Bibliothek does not have a data management policy. As a first step we updated the inventory of data under the library's control and we hope to develop our policy in line with the challenges we observe. With respect to research data, we consider a data management policy for ETH Zurich as a whole more important and more useful. It would need to expand the existing very generic guideline on good scientific research.

As often happens, researchers have mixed feelings towards this. Many recognize its advantages as a supporting tool while at the same time many fear the new regulations are not flexible enough to respect each discipline's needs.

How does the software Rosetta contribute to durable preservation?
In our concept, Rosetta forms the backbone of any kind of long term preservation including research data, library material and administrative records from ETH Archives. It supports all steps from the ingest to preservation planning and actions. Of course it is not a magic machine and can only carry out actions when the tools needed e.g. to convert a format, are available. It establishes a solid and controlled framework where such tools can be integrated, tested and applied.

What are Rosetta's strong points?
As a starting point, Rosetta adheres to the OAIS (Open Archival Information System) reference model and translates it into concrete functions. In the context of research data, scalability of the solution is of course a must. Other customers have already pushed the limits in both data volume and numbers of objects far beyond what we will require in foreseeable time.

Do you see any areas of improvement?
Currently, Rosetta fits best as a backend tool fed by other applications which provide pre-ingest functionalities. Also, its content can be best addressed from external discovery systems. Sometimes with research data, there is no application providing data in a well defined form and nor does a discovery layer exist where data is only meant to be used internally in a research group.

This question calls for both easy to use technical solutions and for decisions which respect our own policy, e.g. minimum requirements for data sources and structure on our customers' side.

How would you describe the major challenges for the future of the ETH-library?
The ETH-Bibliothek's services are generally very much appreciated within ETH Zurich. Its comprehensive offer of information sources plus its service oriented use of new and upcoming technologies are major defining elements of its role.

The new service for long term preservation of research data which is currently under development marks a slight shift: the library is no longer mainly delivering information in one direction to its customers, but is offering a service for its patrons' (users') data which is closely related to the research process itself. It is encouraging that many researchers regard this approach as a logical enhancement. Nevertheless, the library will have to shape this role in the future and strengthen its relevance within the individual researcher's work process. This is the real challenge that lies ahead of us. ■

ECB

May we introduce the new partner of LIBISnet

Recently the Library of the European Central Banc joined the LIBISnetwork. What drives the ECB to join our network? What do they expect from our partnership? Answers to these and other questions are given by Dorothea Scherzer & Saskia Schwarz de Koning, Principal Librarians at the ECB.

Which services does the library of the European Central Bank provide?
DS: The ECB library provides information services to all members of its staff, in electronic and printed form. We offer reference desk services, interlibrary loan and document delivery to complement our rather young collection. We also provide alert services and assist several of our business areas in setting up tailored information platforms.

Who consults the ECB library?
DS: At the moment, our Library is open to all members of ECB staff and those working on the ECB premises. We are talking about approximately 2.000 individuals.

What type of information are the users of the ECB library mainly looking for?
DS: A wide range. The ECB staff is highly specialized in their different tasks. The requests the Library receives range from current economic information and background reading to chemical specifications of banknote colours, from building standards to financial and other legislation from the 27 different countries.

What does the majority of your collection consist of?
SSDK: The Library currently holds more than 70.000 titles with specific focus on economics, prudential supervision, law, but also IT, languages and Human Resource management. ▸

These include approximately 2.500 research/scholarly journals, magazines, approx. 500 electronic information services, as well as ECB and EMI publications; working papers from more than 50 institutions and research centres, national central banks (ESCB research) and national statistical publications; EU and other international institutions publications. We are concentrating on enlarging our electronic collection and improving access to existing sources. Having said this, printed matter is still in high demand, especially for background reading. Therefore we continue to purchase many printed works.

How has the ECB library evolved over the years?

SSDK: The Library was founded in November 1994, as part of the ECB's predecessor, the European Monetary Institute. So -compared to most libraries- we are still very young. In November 1994 the Library consisted of one office with a desk and telephone. Today the Library has 14 members of staff, a collection of over 70.000 print and electronic publications, over 2.500 journals and newspaper subscriptions, and offers approx. 500 electronic information services.

Even in the relatively short period of our existence we have experienced major changes in the information field, most notably of course the shift from paper to digital material.

What was the impact of digitization of information?

DS: The main impact was/is that in the digital world, libraries are acting much more as facilitators, making sure that access to information is guaranteed. At the same time they are enablers, helping people to make sense of the available information. This impact is also reflected in the changing roles of librarians in the organization. More technical skills are requested and librarians are focusing more on reaching out to the customer, providing training and help the information seekers to be able to find their way in the mass of information that is around.

You recently entered into a cooperation with LIBIS. What drove this decision?

SSDK: In a central bank environment, the focus of IT staff is, understandably, on ensuring that money transfer systems and other financial IT applications are working at all times. Small (from a monetary policy perspective) less critical applications such as our library software are therefore not the focus.

'Libraries are acting as facilitators, making sure that access to information is guaranteed. They are enablers, helping people to make sense of the available information.' *Dorothea Scherzer*

As a logical consequence, the Library sought to outsource its library system to take full advantage of the developments and improvements of the software and also benefit from the specialist knowledge available in consortia such as LIBIS. Furthermore, our decision to join LIBISnet proved to be a very beneficial in terms of cost saving for our institution.

preparing reports for the decision making bodies* with reliable and relevant information. To this extent, we have recently started a project to assess the potential benefits of Web Scale Discovery for the ECB and we are closely monitoring market developments for next generation library systems.

'Our decision to join LIBISnet proved to be a very beneficial in terms of cost saving for our institution.'

Saskia Schwarz de Koning

Can you describe what LIBIS has already meant to the ECB?

DS: Apart from benefiting from the specific knowledge provided by LIBIS, our membership connects us with other librarians. We have found it very useful to exchange views and best practices on topics such as circulation, serials management, etc. We are convinced that this cooperation improves our performance and we hope that we can continue to share our experiences and visions with the community despite the language difference.

Furthermore, we are happy that we can rely on LIBIS' expertise as a developing partner of Ex Libris.

What challenges do you or the ECB anticipate for the future?

SSDK: Managing the financial crisis is the main focus of the ECB at the moment. Our Library is doing its best to support analysts and researchers

DS: In addition to this, the move to a new building in 2014 is posing new challenges for ECB Library. We are currently busy designing the concept for the new library, including new furniture, trying to make it interactive, carefully integrating the anticipated continuous trend to electronic resources, while at the same time planning the logistics for the move. The times ahead of us are undoubtedly challenging. ■

**The Executive Board of the European Central Bank; the Governing Council of the Eurosystem, which comprises the ECB and the National Central Banks of those countries that have adopted the euro.*

Twee generaties over LIBISnet: gisteren, vandaag en morgen

In 2012 is het 35 jaar geleden dat DOBIS-LIBIS van start ging. Over het prille begin, de evolutie en de toekomst brachten we twee generaties samen. Het werd een boeiend gesprek tussen Alberic Regent, Werner Jonckeere en Bart Peeters. Een leerrijke dialoog tussen de oude en de nieuwe garde.

Hoe en wanneer is LIBISnet ontstaan?
Alberic: LIBISnet ontstond in november 1977. Er waren op dat moment verschillende factoren die hiervan aan de basis lagen. Er was eerst en vooral de noodzaak om te automatiseren. Door de splitsing van de universiteitsbibliotheek tussen de KU Leuven en UCL waren personeel en werkingsmiddelen gehalveerd. Efficiëntere werkmethodes waren een must. Daarnaast was er een sterke nood aan integrale geautomatiseerde oplossingen die toegepast konden worden op de verschillende deelgebieden van een bibliotheek maar die ook pasten binnen de reorganisatie van het Leuvense bibliotheekwezen. In die periode werden de talrijke kleinere bibliotheekjes namelijk samengebracht in grotere eenheden op het niveau van departementen en faculteiten. Er werd even naar PICA, een geautomatiseerd systeem in Nederland, gekeken maar de conclusie was dat het gezochte systeem niet bestond.

Werner: In onze zoektocht naar de juiste bibliotheekoplossing zijn we in contact gekomen met ELMS, Experimental Library Management System. Dit was een experimenteel systeem dat ontstaan was in een laboratorium van IBM in Los Gatos (Californië). Het vormde de basis voor de ontwikkeling van het geïntegreerde online bibliotheeksysteem DOBIS dat in 1973 van start ging aan de universiteit van Dortmund. In die tijd was dat een revolutionair systeem. Je kon online en in real time data verwerken. Vergeet niet dat we ons op dat moment nog in de periode van de ponskaarten bevonden waar gegevens die je inbracht pas de volgende dag verwerkt waren. We zagen heel wat potentieel in dat vooruitstrevende systeem en besloten het aan te passen aan onze noden en internationale normen. Samen met IBM en de universiteit van Dortmund ontwikkelden we DOBIS-LIBIS (Dortmunder Bibliothekssystem–Leuvens Integraal Bibliotheek en Informatiesysteem).

Wat was de oorspronkelijke drijfveer om dit netwerk te starten?
Alberic: Dit netwerk ontstond in de eerste plaats vanuit een economische noodzaak. De middelen waren beperkt en het geloof in samenwerking groeide. De Bibliotheeknetwerking liet toe om op verschillende vlakken te rationaliseren. Shared cataloguing (met hergebruik van titelbeschrijvingen of delen ervan) betekende tijdswinst voor het catalogiseren. Het maakte ook mogelijk onnodige dubbele aankopen te vermijden. Doordat je inzicht had in wat er aanwezig was in andere bibliotheken kon je bewuster en kostefficiënter gaan aankopen.

Werner: Het financiële aspect was zeer belangrijk. Via het netwerk kon men meer geld verzamelen om het systeem te optimaliseren en verder uit te bouwen. Wat natuurlijk ook speelde was dat je als bibliotheek je informatie deelde en op die manier de eindgebruiker een ruimer aanbod kon aanbieden.

Bart: Die argumenten zijn nog steeds actueel. ▸

‘Via het netwerk kon men meer geld verzamelen om het systeem te optimaliseren en verder uit te bouwen.’
Werner Jonckheere

Ons doel is om via een shared system een win-win situatie te creëren voor zowel de bibliotheek als voor de eindgebruiker.

Hoe stond men 30 jaren geleden tegenover de idee van ‘sharing information’?
Alberic: Vandaag vinden we dat vanzelfsprekend maar toen was dat helemaal niet evident. De bibliothecaris was vaak individualistisch ingesteld en had persoonlijke ideeën over titelbeschrijving en vooral over onderwerpsontsluiting. In die tijd bestond er nauwelijks enige standaardisatie rond onderwerps-ontsluiting.

De kracht van DOBIS/LIBIS bestond erin dat het oplossingen bood die ook de bibliothecarissen konden ‘verleiden’ om in een brede geüniformeerde structuur te werken zonder hen in een keurslijf te duwen. Het systeem bleef hen nl. de mogelijkheid bieden om individuele ontsluitingssystemen te blijven onderhouden.

Welke organisaties zetten als eersten de stap om toe te treden tot het netwerk?
Alberic: De eerste leden van het netwerk waren instellingen die een directe band hadden met de bibliotheek van de KU Leuven. Ik denk aan KADOC (Katholiek Documentatie en Onderzoekscentrum), IVB (Internationale Verzekerings-bibliotheek) en de Belgische Boerenbond. Later kwamen de UFSAL (Universitaire Faculteiten St. Aloysius), RUGent, FNDP (Faculté Notre Dame de la Paix) van Namen, IBM Terhulpen en IHE (Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie) erbij. De activiteit op het netwerk was enorm. In 1986 bevatte het systeem ongeveer 1.000.000 titelbeschrijvingen. Dagelijks zagen we een toename met ongeveer 800 nieuwe beschrijvingen.

Wat was hun motief om toe te treden?
Alberic: Het eerste motief was duidelijk financieel. Door toe te treden konden ze zich een betaalbare kwalitatieve automatisering veroorloven. Een ander pluspunt was dat ze efficiënter konden gaan werken door oa. shared cataloguing.

Bovendien liet het abonnement van LIBISnet op de MARC-tapes van de Library of Congress toe de database te verrijken met de LCSH (Library of Congress Suject Headings). Deelname aan het netwerk betekende niet enkel een stijging van de kwantiteit van de toegankelijke documenten maar ook van de kwaliteit van de manier van werken. Er werden internationale standaards gebruikt en een gespecialiseerd ‘service team’ hield de uniformiteit binnen het netwerk nauw in de gaten. Dit team stond ten dienste van de bibliotheken en zag erop toe dat ze zo maximaal mogelijk de voordelen van het systeem konden benutten. Daarnaast was de gebruiks-vriendelijkheid en de meertaligheid van het systeem doorslaggevend. Maar ook de visibiliteit die deelnemers via het netwerk kregen, speelde een belangrijke rol. LIBISnet geeft een bibliotheek meer exposure naar de buitenwereld en dat uitstalraam weet men te appreciëren.

Werner: Men besefte ook dat men door toe treden kon rekenen op de expertise en de ervaring van het LIBISteam. Dat was zeer belangrijk omdat bibliotheekautomatisering voor velen totaal onbekend terrein was. Nu konden ze beroep doen op een ploeg die wist hoe ze dit moesten aanpakken. Ook onze band met de KU Leuven was voor velen een garantie voor kwaliteit.

Bart: Al die pluspunten zijn ook vandaag nog steeds van toepassing.

‘Ons doel is om via een shared system een win-win situatie te creëren.’
Bart Peeters

Onze services en expertise staan bovenaan het lijstje. Ook de flexibiliteit van het systeem wordt erg gewaardeerd. Je hebt een gemeenschappelijke catalogus maar je eigen bezit kan je nog steeds apart aanbieden aan jouw gebruikers. Wij stellen vast dat bibliotheken eraan houden hun eigenheid te behouden. We beseffen dat bibliotheken vaak jarenlang geïnvesteerd hebben in hun onderwerpsontsluiting. Binnen LIBISnet kunnen ze die eigenheid perfect meenemen. We moedigen bibliothecarissen wel aan om samen te werken op het vlak van onderwerpsontsluiting. Maar dat blijkt moeilijker dan we denken. Mocht er hier een boek op tafel liggen en aan ons gevraagd worden om dit door elk van ons te omschrijven, zou je meteen zien hoe individueel verschillend dit is.

'LIBISnet geeft een bibliotheek meer exposure naar de buitenwereld en dat uitstalraam weet men te appreciëren.'
Alberic Regent

Wat verwachtte men in de beginfase van dit netwerk en wat verwacht men nu?
Alberic: Vroeger wilde men in eerste instantie vooral snel en efficiënt automatiseren. Men trad toe tot het netwerk omdat men alleen niet over de nodige middelen beschikte. Ik heb het dan zowel over financiële middelen als over de technische infrastructuur, gespecialiseerd personeel en knowhow. Vandaag zie je een enorme schaalvergroting. Een gebruiker verwacht ook meer. Hij is minder geïnteresseerd in de functionaliteit en in het gestructureerd zoeken. Hij wil zo eenvoudig mogelijk – in Googlestijl- tot bij de informatie geraken. Hij verwacht wat hij zoekt in full-text en is niet alleen geïnteresseerd in de info die de bibliotheek hem rond een bepaald onderwerp te bieden heeft maar ook wat er hierover buiten de bibliotheek te vinden is.
Al die info wil hij daarenboven zo snel mogelijk op z'n werktafel. Hoe kun je hier als bibliotheek het best op inspelen is zeker een vraag die vandaag aan de orde is binnen LIBISnet.

Bart: Onze overlegstructuur zorgt ervoor dat deze vragen aan bod komen. Wij organiseren verschillende werkgroepen om precies dit soort vragen op een adequate manier te benaderen. Zodat we via het netwerk kunnen zorgen dat ons systeem van bibliotheekautomatisering het meest geavanceerde blijft.

Hoe kon en kan LIBISnet het best inspelen op de verwachtingen van de partners?
Werner: Door de behoeften van de gebruiker in 2012 centraal te blijven stellen. Vroeger moest hij intensief zoeken om iets over een bepaald onderwerp te vinden. Nu krijgt hij zoveel info aangeboden dat hij nood heeft aan oriëntatie om in dat gigantische aanbod de juiste keuzes te maken. Opleidingen rond zoektechnieken die ook aangeleerd worden in de vakken heuristiek of de leer van het vinden worden steeds belangrijker.

Alberic: Voldoende aandacht schenken aan de lokale problematiek was en blijft een belangrijk punt. Ik denk dat LIBISnet gedurende al die jaren erin geslaagd is om dat op een succesvolle manier te doen. Hierdoor konden aandachtspunten aan het licht komen en opgelost worden die ook bij andere gebruikers van het netwerk latent aanwezig waren. Wat ook typisch was in onze aanpak, was het evalueren van de relevantie van elk probleem en het aanbieden van oplossingen die functioneel binnen het systeem aanwezig waren. Softwarematige aanpassingen kwamen steeds als ultiem redmiddel maar werden wanneer nodig dan ook accuraat uitgevoerd.
En last but not least, het voortdurend betrekken van onze partners bij het zoeken naar oplossingen.

Bart: De idee van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is ook vandaag nog steeds aan de orde. Je vindt ze terug in onze beslissingsstructuur van werkgroepen, adviesraad en directiecomité. De leiding van werkgroepen is in vele gevallen trouwens in handen van onze partners. Op alle niveaus streven wij ernaar onze partners te overtuigen om aandachtspunten aan te kaarten en samen te zoeken naar gepaste oplossingen die ten dienste staan van het hele netwerk.

'Opleidingen rond zoektechnieken worden steeds belangrijker.'
Werner Jonckheere

'We betrekken onze partners voortdurend bij het zoeken naar oplossingen.'
Alberic Regent

Welke 'klippen' heeft LIBISnet kunnen trotseren en welke uitdagingen zien jullie voor de toekomst?
Alberic: In de beginjaren waren de kostprijzen bijzonder hoog. Netwerking betekende gededicceerde huurlijnen die zeer kostelijk waren maar ook monsterachtig dure computer-geheugens. Onze uitdaging bestond erin instellingen te overtuigen hierin samen te investeren en correcte verdeelsleutels te vinden.

Een andere klip die we genomen hebben was de terugtrekking van IBM in 1990. Hiermee kwam er een einde aan de officiële ondersteuning van DOBIS/LIBIS. In 1992 werd dan ook een nieuw bedrijf, ELiAS, opgericht om de vroegere taken van IBM over te nemen. Dat was een ontzettende uitdaging waarvan we ondertussen weten dat die niet met succes voltrokken werd. De beslissing daarentegen om over te stappen naar Aleph, een product van een markleider, was wel een succes.

Bart: Ik zie twee grote uitdagingen voor de toekomst. Een bibliotheeksysteem staat niet langer alleen. Het moet kunnen connecteren, communiceren met andere systemen. Het moet zich aanbieden daar waar de gebruikers zich bevinden. Vandaag betekent dit dat het aanwezig moet zijn op oa. Facebook, Netlog. Het is toch handig dat een student terwijl hij op Facebook actief is meteen ook kan zien welke boeken hij in de bib moet inleveren.

Wij zijn op dit moment tools aan het ontwikkelen die dit mogelijk maken.

Een tweede grote uitdaging is de geïntegreerde aanpak. Vandaag heb je afzonderlijke software pakketten: één voor het beheren van traditionele materialen in print, een ander voor het managen van de digitale documenten. Samen met Ex Libris zijn we aan het werken aan Alma, een nieuwe software die dit alles integereert. Dit wordt de bibliotheeksoftware voor de zeer nabije toekomst.

'Onze taak bestaat erin bibliotheek-systemen aan een betaalbare prijs te leveren.' Bart Peeters

Werner: LIBISnet is een verhaal van meer dan 35 jaren optimalisatie en innovatie. Ook nu en in de toekomst zal het erop aan komen open te blijven staan voor continue verbetering. Er bestaan vandaag moderne feedbacktechnieken die je inzicht geven welke documenten door de gebruiker het meest geraadpleegd worden en welke niet. Met die info kun je je collectie op een gebruiks-vriendelijke manier verrijken.

Ook Aquabrowser technieken hebben nog heel wat potentieel om de zoekacties van de gebruiker te verfijnen. Voor een gebruiker kan het nuttig zijn te weten naar welke andere artikels men klikt bij het raadplegen van een bepaald artikel. Deze evoluties van nabij volgen is een dagdagelijkse uitdaging.

Hoe kan LIBISnet het best blijven inspelen op de veranderingen in het informatielandschap?
Albrecht: LIBISnet is de voorbije decennia erin geslaagd mee te evolueren met de modernste bibliotheektendensen. Ze hebben hierbij de noden van de gebruiker -zowel de bibliothecaris als de bibliotheekgebruiker- centraal gezet. Deze houding is volgens mij de basis van het succes en de beste garantie voor een beloftevolle toekomst.

Werner: Als je ziet welke hindernissen LIBISnet allemaal genomen heeft, dan zijn ze goed getraind om verder in te spelen op de veranderingen die er ongetwijfeld staan aan te komen. Ondertussen weet men dat je bij LIBISnet in goed gezelschap bent voor expertise en knowhow. Deze reputatie verder waarmaken door solide service aan te bieden is de sleutel voor het vervolg van dit succesverhaal.

Bart: Ons streefdoel is win-win relaties in stand te houden en te genereren. We stellen vast dat de rol van bibliotheken in deze tijd regelmatig in vraag gesteld worden. Maar wat zien we? Als die bibliotheken beschikken over state-of-the-art systemen dan valt die vraag weg. Dan ziet men opnieuw de enorme mogelijkheden en pluspunten van de bibliotheek als informatiecentrum. Onze taak bestaat erin deze systemen aan een betaalbare prijs te leveren. Hiervoor kan de bibliotheek op ons rekenen. Nu en in de toekomst. ■

Proficiat, Ludo!

Op 1 december 2012 nam Ludo Devroye afscheid van z'n 28-jarige loopbaan bij LIBIS. Tijd dus om deze gedreven medewerker in de bloemetjes te zetten. En wie doet dit beter dan de mensen die nauw met hem samenwerkten. Hier enkele reacties: zij vertellen ons wat voor een collega Ludo was.

Stefaan Boonen

"Z'n bureel was als een computer labo."

Ludo is zowel als collega als mens bijzonder geëngageerd. Uitdagingen pakt hij met beide handen aan. Z'n werk deed hij met veel inzet. Zowel z'n rechtstreekse collega's als andere medewerkers van de universiteit konden op hem rekenen voor deskundig advies.

Meer dan 20 jaar hebben Ludo en ik nauw samengewerkt. Ik kijk met een warm hart terug op deze tijd. Op Ludo kon je steeds beroep doen. Hij was altijd bereid z'n kennis en ervaring met je te delen.

Wat ik niet snel zal vergeten, is Ludo's bureau. Je kunt het vergelijken met een computer labo. De meest diverse apparaten kon hij via een wirwar van draden met elkaar verbinden. Hierdoor kwamen soms rare metaalachtige geluiden uit z'n bureau.

Na al die jaren van inzet voor LIBIS, de universitaire gemeenschap en -niet te vergeten z'n groot gezin- wens ik Ludo een lange periode van welverdiende rust. Het ga je goed, Ludo.'

Dirk Kinnaes

"Een stille maar harde werker"

Ludo was een doorzetter. Een stille maar harde werker. Hij hielp anderen waar hij kon en was ook als vakbondsafgevaardigde erg sociaal bewogen. In zijn vrije tijd was hij een fervent wandelaar. Zo heeft hij een paar keren de weg naar Santiago de Compostella afgelegd.

Als Ludo iets beloofde te doen, dan deed hij dat. Ook al bleek later dat de vooropgezette taak in werkelijkheid complexer was, toch zorgde hij ervoor dat deze correct uitgevoerd werd. Ludo was een collega op wie je kon rekenen.

Dat Ludo sociaal bewogen was, zoveel is zeker. Ik herinner me een situatie waar hij het initiatief nam om een zieke collega thuis te gaan helpen bij het maken van een muurtje. Hij heeft hiervoor een aantal collega's weten warm te maken. Met als resultaat dat het muurtje er ook echt gekomen is.

Ik wens Ludo veel succes met z'n pensioen. Dat hij er met volle teugen mag van genieten samen met de mensen die hem nauw aan het hart liggen.

Bart Peeters

"Usus magister est optimus."

Als ik aan Ludo denk, denk ik enerzijds aan z'n klantgerichtheid en vriendelijkheid. Anderzijds aan z'n jarenlange ervaring in onze sector waarop wij steeds konden terugvallen. Voor Ludo is de spreuk 'Usus magister est optimus.' volledig op z'n plaats.

Ludo gaf niet snel op. Deed er zich een probleem voor, dan kon je ervan op aan dat hij met een oplossing zou komen. Ook al betekende dit dat hij er 's avonds of in het weekend moest aan werken. 'Semper paratus' is het minste wat je van hem kunt zeggen.

Ludo's bureau had een heel persoonlijk karakter. Je kon er niet naast kijken dat hij een liefde voor Latijnse spreuken had. Al jaren geleden stonden in z'n bureau een paar zelfuitleenbalies die je nu in de meeste bibliotheken vindt.

Wat ik Ludo wens? Eerst en vooral een goede gezondheid. Dat hij nog vele jaren van z'n kinderen en kleinkinderen mag genieten. Carpe diem, Ludo!

LIBISnet een netwerk in actie

Dinsdag 19 juni: LIBISnet gebruikersdag

De jaarlijkse LIBISnet gebruikersdag vindt plaats in de Faculty Club te Leuven. Het programma werd uitgewerkt in samenspraak met de werkvoorzitters. Het belooft een boeiende dag te worden met de nodige interactie.

Voor het volledige programma zie ook www.libis.be/extranet
Inschrijven noodzakelijk via 016 32 22 66 of annelies.noelmans@libis.be

2011 was een veelbewogen jaar, zowel op politiek als op wereldvlak. Maar ook bij heel wat instellingen en hogescholen binnen LIBISnet waren er hier en daar grote en/of kleine veranderingen. We vroegen aan een aantal mensen van ons netwerk wat dit bijzondere jaar voor hen betekende. Hun bevindingen en kijk op het nieuwe jaar vatten we voor u samen. Het werd een mozaïek, gekleurd door allerlei individuele ervaringen en verwachtingen.

'Gelukkig zijn we ondertussen ook meer vertrouwd met Aleph.'

Hilde De La Marche

Hilde De La Marche – KAHO, Sint-Lieven

Wat me vooral opviel in 2011, was de blijvende stijging van het aantal studenten aan onze hogeschool. Dit brengt een hogere werkdruk met zich mee in onze mediatheek waardoor catalogeer- en ander bibliotheekwerk als eens trager verloopt. Gelukkig zijn we ondertussen ook meer vertrouwd met Alpeh en dat maakt dat alles weer een stuk vlotter verloopt.

Op persoonlijk vlak zal vooral de start van onze dochter aan de universiteit me bijblijven. De verandering van het secundair naar het hoger onderwijs, van de school om de hoek naar de grootstad; het bracht de nodige spanningen met zich mee. Het is fijn te kunnen vaststellen dat deze overgangsfase ondertussen achter ons ligt.

Wat het nieuwe jaar betreft, ben ik vooral nieuwsgierig naar de nauwere samenwerking van onze hogeschool met HUBrussel. Het zal voor beide partijen wennen worden aan de verschillende achtergronden, gewoontes en bedrijfsculturen. Gelukkig kennen we al enkele van de nieuwe mediatheek-collega's van vergaderingen en die contacten geven me het vertrouwen dat de samenwerking vlot zal verlopen.

'Ik verwacht een vlotte uitrol van LIMO.'

Nele Barbry

Nele Barbry – KATHO, Tielt

Een belangrijk moment in 2011 was de start van de werken voor het nieuwe gebouw van onze bibliotheek. Deze zal heel wat meer werkruimte en comfort voor de studenten bieden.

Tijdens het voorbije jaar heb ik veel geleerd van de professionele contacten met collega's. Dit geldt zowel voor de medewerkers van KATHO maar ook voor de mensen die je in werkgroepen van de associatie en in de themagroep studiegebied onderwijs leert kennen.

2012 belooft een boeiend jaar te worden. We krijgen heel wat kansen om de bibliotheken in onze hogescholen verder uit te bouwen. Op die manier kunnen we het onderwijs en onderzoek mee ondersteunen en meewerken aan het verder uitbouwen van onze fysieke en actuele collectie. Daanaast verwacht ik een vlotte implementatie van LIMO. Ik hoop dat de KATHO-bibliotheekgebruikers snel zullen wennen aan het nieuwe systeem.

'Ik kijk uit naar 2012, het jaar waarin ik voor het eerst opa word.'

Bruno Peeters

Bruno Peeters – Katholieke Hogeschool Kempen

Als catalograaf, was voor mij de conversie van onze catalogus naar Aleph een bijzonder belangrijke gebeurtenis. Het wordt nu pas echt duidelijk welke voordelen een catalogus voor de hele associatie Leuven met zich meebrengt. Zoals een efficiëntere catalografie, centraal serverbeheer en beschikbare handleidingen…De omschakeling vroeg een flink pak bijscholing. Maar het is zonder meer een prettige, nieuwe uitdaging voor iemand die graag 'catalografeert'.

De politieke crisis in België zal me zeker bijblijven. Ik stelde met ontzetting vast dat vele Belgische politiekers er niet in slagen een juiste analyse van de situatie te maken. Ik vind het hallucinant hoe ze aan navelstaarderij doen zonder rekening te houden met wat er rondom ons in Europa en de wereld gebeurt.

Voor 2012 hoop ik dat de regering meer rekening houdt met wat er onder de bevolking leeft en beslissingen neemt die kaderen in een groter, Europees geheel. Persoonlijk kijk ik heel erg uit naar het nieuwe jaar: het jaar waar ik voor het eerst opa word. Een heel apart gevoel…

'M'n grootste wens is dat m'n vrouw en ik hier in België samen een leven kunnen uitbouwen.'

Koen de Rooster

Koen de Rooster – Hogeschool-Universiteit Brussel (HUB)

'De sluiting van HUB's Campus Nieuwland en de verhuis van de campusbibliotheek naar de HUB Centrale Bibliotheek in Brussel betekende een grote verandering voor mij. Ik heb afscheid moeten nemen van een locatie waar ik me vele jaren goed gevoeld heb. Het is echter prettig vast te stellen dat zowel de nieuwe locatie als de nieuwe collega's best meevallen.

2011 was een betekenisvol jaar voor me. Het is het jaar waarin ik gelukkig getrouwd ben. Omdat m'n vrouw buitenlandse is, komt er heel wat administratie bij kijken om haar naar België te laten overkomen. We zijn daar nog steeds volop mee bezig. Gelukkig kunnen we de eindejaarsdagen samen in het warme buitenland doorbrengen.

In 2012 wil ik op professioneel vlak samen met de collega's de integratie van de verschillende deelbibliotheken in de HUB Centrale Bibliotheek verderzetten. Op persoonlijk vlak is m'n grootste wens dat m'n vrouw en ik hier in België samen een gelukkig leven kunnen uitbouwen.

‘Jammer dat m’n geplande reis naar Libië niet kon doorgaan.’

Marc Verbrugge

Marc Verbrugge – Bibliotheek KU Leuven

2011 was een overgangsjaar. De Campusbibliotheek Greenberg en de Biomedische Bibliotheek werden geïntegreerd in de Universiteitsbibliotheek van de KU Leuven en vormen nu één geheel. Het was voor mij en m’n collega’s wel even wennen. Wat me verder vooral zal bijblijven is dat de Campusbibliotheek in 2011 definitief gekozen heeft voor een uitsluitend elektronische tijdschriftencollectie. Een logische stap want onze gebruikers verwachten steeds meer een digitale werk- en leeromgeving.

Voor mij persoonlijk was 2011 een rustig jaar. Ik vond het wel jammer dat m’n geplande reis naar Libië niet door kon gaan. Dit toont aan dat het op vele andere plaatsen in de wereld allesbehalve rustig was. Denk maar aan de vele natuurrampen en de onrust in vele Arabische en andere landen.

Ik verwacht dat 2012 opnieuw een woelig jaar wordt. Als je bedenkt in welke economische crisis de wereld zich bevindt, dan kan dat moeilijk anders. Binnen de Universiteitsbibliotheek verwacht ik een verdere stroomlijning van de werking. De overgang naar digitaal zie ik helemaal zitten. Het biedt ons kansen om de gebruikers beter dan ooit te bedienen.

‘Een jaar met nieuwe uitdagingen is een jaar waar ik heel graag aan begin.’

Jan Demin

Jan Demin, Centrale Bibliotheek, KU Leuven

De start van Limo zal me ongetwijfeld bijblijven. Op de afdeling Metadata deed een jonge generatie medewerkers hun intrede en dit zorgde zowel voor extra expertise als een verfrissende boost. Ook de speciale projecten zoals ‘Venster op Leuven’, ‘Ex Cathedra’ en ‘Europeana’ kon ik erg smaken. Kortom, het was een leerrijk, vruchtbaar en boeiend werkjaar.

Op persoonlijk vlak vond ik het een geslaagd jaar. Als muzikant kon ik live spelen bij een toneelproductie in een Leuvense parochie waar m’n roots liggen. Dat voelde als thuiskomen. Ik ontdekte twee schitterende steden: Berlijn en Dresden. M’n vriendin en ik zijn nu 15 jaar gelukkig samen. M’n jongste dochter heeft haar eerste vriendje en m’n oudste dochter heeft een geschikte woning gevonden. Allemaal zaken die ons het voorbije jaar prettige momenten bezorgden.

Ik hoop dat 2012 een jaar wordt waar zich zowel op persoonlijk als professioneel vlak allerlei nieuwe uitdagingen aandienen. Een jaar met nieuwe mooie reizen, muzikale ontdekkingen en contacten met boeiende mensen.

‘M’n grootste wens: voor iedereen een gezond 2012!’

Bruno Stroobandt

Bruno Stroobandt – Vlaams Parlement

De pensionering van m’n collega, Mija Symons, heeft een diepe indruk op me gemaakt. Niet alleen omwille van het feit dat ze niet opgevolgd wordt en haar taken dus zullen moeten verdeeld worden tussen de mensen die overblijven. Maar ook omwille van onze samenwerking die 21 jaar duurde en de persoonlijke band die dat creëerde.

In m’n persoonlijk leven hebben zich geen spectaculaire zaken in 2011 voorgedaan. Het was een jaar zonder uitschieters. Daar vind ik ook niets mis mee. Zolang iedereen die me nauw aan het hart ligt maar gezond kan blijven.

Ik vrees dat 2012 geen makkelijk jaar zal worden. De besparingswoede bij de overheid zal blijven duren. Het zal ongetwijfeld een jaar worden van meer met minder. En het jaar waarin het pad geëffend zal worden voor de komst van Alma en Limo.

‘Ik hoop dat de studenten genieten van onze nieuwe bibliotheek.’

Els Martens

Els Martens – EBIB, KU Leuven

De implementatie van LIMO betekende een stap voorwaarts. Dat je nu via één zoekactie een veelvoud van informatie kan raadplegen is een hele vooruitgang. Een andere opvallende vooruitgang is de restyling van onze bibliotheek tot een modern leercentrum op maat van de student van vandaag. Ook ‘Informatie aan Zee’ heb ik erg weten te waarderen. Ik vind het telkens opnieuw een boeiende ervaring kennis te maken met nieuwe evoluties, uitdagingen en projecten binnen de bibliotheeksector.

Ik vond het interessant te kunnen meewerken aan de uitbouw van onze nieuwe bibliotheek. Zo’n projecten zie ik als een uitdaging. 2011 was voor mij vooral een mooi jaar omwille van de mooie momenten die ik met m’n vrienden en familie kon doorbrengen.

Ik hoop dat de studenten genieten van onze nieuwe bibliotheek. Laat Alma maar komen. En laat de goede samenwerking met alle collega’s van UB en de associatie maar verder blijven duren.

'De LIBISnet gebruikersdag is voor mij een hoogdag.'

Astrid Van Hoof

Astrid Van Hoof – Katholieke Hogeschool Limburg

2011 werd zeker getypeerd door een goede samenwerking tussen de hogeschool-bibliotheken van de lerarenopleiding. Door beschrijvingen volgens hetzelfde stramien in te voeren, besef je dat je eigen werk voor anderen rendeert maar dat je tegelijkertijd ook kunt genieten van het rendement en de inzet van je andere collega's. Samenwerking is een sleutelwoord voor mij. Ik houd ervan gedachten met anderen uit te wisselen. Daarom kan ik de LIBISnet gebruikersdag ook zo waarderen. Ik ervaar het als een hoogdag.

Onze bibliotheek kreeg op twee punten een grondige facelift. We hebben zowel gewied als geïnvesteerd in een nieuwe collectie prenten- en jeugdboeken en een spelotheek. Hierdoor waait er een frisse wind door de bibliotheek. We hebben ook heel wat tijd en energie gestoken in een algemene KHLim-mediatheken-enquête. Het was bijzonder prettig te kunnen vaststellen dat we op verschillende vlakken best hoog scoorden. Als team zijn we hier trots op.

Ik heb nog steeds heel wat dromen en verwachtingen die ik wil realiseren. Ik denk hierbij aan de implementatie van Limo in september 2012. Een ander boeiend onderwerp is de ontsluiting van onze materialen. Vandaag wordt er nog vaak intuïtief gegoocheld maar bereikt men niet altijd het gewenste resultaat. Een woordenwolk, termen die naar elkaar verwijzen en die linken sturen… het zijn hulpmiddelen die welkom zijn. Wie weet is dit wel een project waar LIBIS een extra bijdrage kan leveren. Zou dit geen mooie droom zijn voor 2012?!

'De bibliotheek is een boeiend en bloeiend vakgebied waar-binnen zich allerlei 'cutting edge' veranderingen voordoen.'

Ellen van Keer

Ellen van Keer – KMKG

Verleden jaar ruilde ik m'n job in het onderwijs in voor een nieuwe loopbaan binnen de bibliotheekwereld. Ik ben altijd een intensieve bibliotheekgebruiker geweest maar nu leer ik ook de back-office dimensie kennen. Ik heb me dan ook vertrouwd gemaakt met heel wat nieuwe computertoepassingen (Aleph, MARC…). Wat me opgevallen is, is dat de bibliotheek een boeiend en bloeiend vakgebied is waarbinnen zich allerlei 'cutting edge' veranderingen voordoen. De nieuwe digitale ontwikkelingen binnen de bibliotheek- en informatiewetenschap-pen volg ik dan ook op de voet.

2011 was voor mij een vermoeiend maar tegelijkertijd een verrijkend jaar. Vooral omdat ik naast deeltijds werken ook opnieuw ben gaan studeren. Jawel, informatie- en bibliotheekwetenschappen aan de universiteit Antwerpen. Je leert er zowel een HTML pagina aanmaken als een 16de eeuwse Latijnse druk beschrijven. Geweldig vind ik dat!

Ik zie 2012 op sommige vlakken niet meteen positief in. Zo vrees ik voor de impact van de politieke crisis voor de Vlaamse Brusselaars en voor de besparingen t.a.v. de federale ambtenaren. Maar er zijn gelukkig ook lichtpunten: ik verwacht een diploma, ik heb hoop op een nieuw contract en ik droom van een verre reis. Dit zeg ik wel al jaren. Het wordt dus hoog tijd dat ik de daad bij het woord voeg!

‘Met wat goede wil en creativiteit kun je heel wat bereiken.’

Georges De Ridder

Georges De Ridder – Nationale Bank

Verleden jaar verhuisde onze bibliotheek. 2011 was dus het eerste volledige kalenderjaar dat onze bibliotheek in haar nieuwe verblijfplaats doorbracht. Het was prettig vast te stellen dat gedurende dit jaar de belangstelling van de externe lezers toenam. We zagen duidelijk meer interesse voor onze collectie en deze kwam meestal van studenten. Om hun wensen beter tegemoet te komen hebben we besloten vanaf september 2011 de bibliotheek ook op zaterdag te openen. De respons hierop is zonder meer positief. Ik was bijzonder tevreden dat de organisatie rond deze nieuwe openingsuren dankzij de samenwerking van ons team vlot verlopen is. Zo zie je maar hoe je met wat goede wil en creativiteit heel wat kunt bereiken.

De actualiteit van 2011, met o.a. de nucleaire ramp in Japan, de revoluties in Noord-Afrika, de schokken op de financiële markten, het overschrijden van de grens van 7 miljard inwoners, doet ons eraan herinneren dat de wereld continu in beweging is en dat de mensheid steeds op zoek is naar nieuwe evenwichten. Het doet ons stilstaan dat technische en sociale vooruitgang oplossingen maar tegelijkertijd ook nieuwe problemen met zich meebrengen die op hun beurt andere oplossingen nodig hebben. Een tikje verontrustend, maar laten we niet vergeten welke moeilijkheden het verleden ook met zich meebracht.

Ik kijk uit naar de veranderingen en nieuwe mogelijkheden die Limo en Alma ons in 2012 en de volgende jaren zullen brengen. De migratie naar deze tools zal waarschijnlijk ook na 2012 nog impact op onze werking hebben. Maar ik hoop dat we tijdens dit nieuwe jaar reeds een sterke fundering kunnen leggen waarop we in de komende jaren verder kunnen bouwen.

2011 IN VOGELVLUCHT

Hiernaast vindt u een greep uit de belangrijkste verwezelijkingen die LIBIS het vorig jaar gerealiseerd heeft.

Het geïntegreerd bibliotheekbeheerssysteem (Aleph)

Voor LIBISnet

Een project voor de deduplicatie en merging van dubbele beschrijvingen werd gestart. Er werd eveneens een project gerealiseerd voor het invoeren van tijdschriftexcerpten door de hogeschoolbibliotheken in Aleph en een belangrijke bijkomende collectie van KBIN (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) werd geconverteerd. We mochten zowel de Europese Centrale Bank verwelkomen als de overblijvende onderdelen van de Katholieke Hogeschool Kempen.

PSB Vlaams-Brabant

Drie nieuwe bibliotheken traden toe van PSB Vlaams-Brabant: Asse-Zellik, Grimbergen en Kortenaken.

Het beheer van elektronische bronnen (SFX, MetaLib, Verde)

SFX kreeg een upgrade naar versie 4. En in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek werd gewerkt aan het vereenvoudigen van het administratief beheer van e-bronnen. Binnen Lirias werden twee projecten die begin 2012 live gaan voorbereid. Nl. Lirias voor de Associatie en Open Access.

Repository en preservation management

Een generiek kader voor ingestprojecten werd gecreëerd: nl. de ingest-overeenkomst. Binnen de KU Leuven wordt dit opgevolgd door de Coördinatiecel en Werkgroep Digitale projecten. De masterproeven werden elektronisch verzameld, opgeslagen in DigiTool en gesynchroniseerd met zowel de LIBISnet catalogus als met Limo. Ook werd er een proefproject voor de ingest van Webdoc (een toepassing waarbij documenten kunnen worden gepubliceerd op een webserver waardoor ze via een webbrowser te consulteren zijn) uitgevoerd. En voor verschillende digitale projecten werd de ingest in Lirias gerealiseerd.

Archiefmanagement

ScopeArchiv, onderdeel van Lias, werd verder uitgebouwd en voorgesteld aan een aantal geïnteresseerden.

Collectiemanagement

Het beheer van Adlib voor het kunstpatrimonium werd overgenomen. Een nieuw dienstenaanbod voor collectiemanagement werd gedefinieerd en gepubliceerd onder de naam Heron (Heritage Online). LIBIS sloot een overeenkomst met CAG (Centrum Agrarische Geschiedenis) voor de overname van Adlib en de vervanging ervan door Collective Access (www.cag.be). Met het CRKC (Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur) sloot LIBIS een overeenkomst voor de conversie van hun huidig systeem naar Collective Access (www.crkc.be).

Limo

Limo ging live! De Associatie besliste om in te stappen in Limo.
Een gebruikersonderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met U-sentric. En een aantal projecten, zoals ViB, Euro, Lias werden opgezet.

Publishing

Een nieuw dienstenaanbod voor publishing werd uitgewerkt. Het is gebaseerd op Omeka. Ook ging de website van CAG (www.cag.be) online.

Alma

In de loop van 2011 werd Alma i.s.m. de andere development partners verder getest.

Andere

De data van LIBISnet werden opgeladen in Unicat. Daarnaast werd Okapi (Overzicht Kwantitieve Performantie Indicatoren) gerealiseerd. Ook werd in opdracht van Bibnet een coverserver opgezet.

Organisatie

LIBIS duidde per partnerinstelling een account manager aan. Een nieuwe SLA werd aan de partners van het netwerk voorgesteld. De werking van de helpdesk werd verder geoptimaliseerd. Zo werd er een nieuwe wachtregeling uitgewerkt.
Medewerkers participeerden in een groot aantal congressen, seminaries en workshops. Op die manier kunnen zij hun kennis bijschaven en de trends op het vlak van informatie blijven volgen.
2011 was ook het jaar waarin van start gegaan werd met LIBISzine, een informatieblad dat 2 keer per jaar verschijnt.

Presentaties

Het LIBISteam gaf presentaties naar aanleiding van verschillende bijeenkomsten:

- DACHELA, St. Gallen - Jo Rademakers
- UKSG, Harrington - Jo Rademakers
- LIBISnet gebruikersdag, Brussel - Jo Rademakers, Bart Peeters, Dirk Kinnaes, Veerle Kerstens, Sam Alloing en Mehmet Celik
- Eluna, Milwaukee - Mehmet Celik
- Igelu, Haifa - Bart Peeters (KU Leuven) en Paul Bracke (Purdue)
- Igelu, Haifa - Veerle Kerstens en Mehmet Celik
- Informatie aan Zee, Oostende - Veerle Kerstens, Sam Alloing en Jo Rademakers
- Library Network Services seminar, Helsinki – Jo Rademakers
- Ex Libris Solution Day for library directors, Istanbul – Jo Rademakers

LIBISzine is
een uitgave van:

LIBIS
INTO INFO

www.libis.be